

Lokale sociale beleidsplannen onder de loep

Lokale **actoren** smeden plannen

Lokaal sociaal beleid In opdracht van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse overheid werden de lokale sociale beleidsplannen geanalyseerd. De plannen willen de lokale sociale dienstverlening voor elke burger zo toegankelijk mogelijk maken. Het rapport vat die intenties van de lokale besturen en hun partners voor de jaren 2008-2014 samen. **Tekst Liesbeth Van Braeckel | Foto's Jan Locus**

Het onderzoek kwam tot stand onder begeleiding van Leen Sannen van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA-KUL). De belangrijkste thema's die aan bod komen in de plannen zijn huisvesting, welzijn, gezin, communicatie, werk, cultuur, sport en vrije tijd, gezondheid, toegankelijkheid en mobiliteit. Ontwikkelings-

Toegankelijke dienstverlening is bruikbaar, betrouwbaar, begrijpbaar, bekend, bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar.

samenwerking, leefmilieu en justitie komen minder vaak aan bod. In het thema welzijn komen vooral ouderen in beeld. Bij huisvesting zijn kansengroepen ondervertegenwoor-

digd. Dit is anders bij cultuur, sport en vrije tijd, waar kansengroepen wel expliciet aan bod komen. Ook opvallend is dat de intenties zich in het thema mobiliteit vooral naar ouderen en personen met een handicap richten.

Zowat 8 op 10 gemeentebesturen werken samen met het OCMW in het kader van het lokaal sociaal beleid. Maar veel lokale besturen hebben ook de intentie om samen te werken met derden, voornamelijk met tewerkstellingsdiensten en huisvestingsactoren. In Haaltert wisselen gemeente en OCMW personeel uit. Boom, Hemiksem, Niel en Rumst zijn dan weer een mooi voorbeeld van intergemeentelijke samenwerking. En in Buggenhout gebeurt de afstemming van de wachtlijsten voor sociale huisvesting door een netwerk van drie sociale huisvestingsmaatschappijen, de diensten van de gemeente en het OCMW.

DE GEMEENTE EN HET OCMW COÖRDINEREN

In ruim 4 op 10 gevallen gebeurt de coördinatie door het gemeentebestuur en het OCMW samen. Wanneer de coördinatie door één partner opgenomen wordt, is dit meestal het OCMW. Het lokaal sociaal beleid is erop gericht de dienstverlening voor de burger zo toegankelijk mogelijk te maken. Deze toegankelijkheid wordt geanalyseerd aan de hand van de 7 B's: bruikbaarheid, betrouwbaarheid, begrijpbaarheid, bekendheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid. In 20% van de onderzochte plannen is er een Sociaal Huis gerealiseerd. In de meerderheid van de gevallen gaat het over een fysiek Sociaal Huis. Andere gemeenten kiezen voor een combinatie van een fysiek Sociaal Huis en een netwerk tussen organisaties of alleen voor een netwerk. Eén gemeente opteerde uitsluitend voor een digitaal Sociaal Huis.

Toegankelijkheid is een belangrijk aspect van lokaal sociaal beleid.

De loketfunctie, informeren en doorverwijzen zijn de drie belangrijkste functies van een Sociaal Huis. Sommige gemeenten geven er nog andere functies aan. In Wervik heeft het Sociaal Huis een 'vuurtorenfunctie': wanneer de diensten van de gemeente en het OCMW gesloten zijn, neemt een callcenter de wacht over. Het rapport geeft een overzicht van de manier waarop deze functies in de praktijk worden omgezet. Het gaat niet alleen over informeren, maar ook over de begrijpbaarheid en de toegankelijkheid van de informatie. Bij de doorverwijsfunctie wordt een onderscheid gemaakt tussen interne en externe doorverwijzing. Herentals vertaalt dit in het motto 'de tweede deur is de juiste'. Verschillende hulpmiddelen vergemakkelijken de doorverwijsfunctie. Zo werd in Ieper de productencatalogus gekoppeld aan onlineaanvraagformulieren, de sociale kaart, de Rechtenverkenner en een mailsysteem tussen de verschillende medewerkers van de loketten.

PARTICIPATIE IN DE KINDERSCHOENEN

Lokale sociale beleidsplannen moeten aangeven op welke manier de bevolking en lokale actoren betrokken werden bij de voorbereiding en de uitvoering van de plannen. Vooral de participatie van ouderen valt op bij de voorbereiding. Bij verschillende lokale besturen staat participatie echter nog in de kinderschoenen. Het is een groeiproces. Vaak moeten eerst de banden tussen gemeente en OCMW aangehaald worden voor er plaats is voor bredere participatie.

Lokaal sociaal beleid is een veelzijdige term. Een gemeente kan kiezen welke thema's in het plan worden opgenomen, wat een grote diversiteit mogelijk maakt. In de analyse van de plannen komt die diversiteit duidelijk naar voren, zowel bij de thema's, doelgroepen, actoren als bij de invulling van het concept Sociaal Huis. In de plannen zijn goede en originele praktijken opgenomen die inspiratie bieden voor andere gemeenten bij de verdere invulling van hun lokaal sociaal beleid. De plannen moeten dynamisch opgevat worden. Het feit dat lokaal sociaal beleid over zoveel deelthema's gaat, maakt samenwerking op het terrein geen makkelijke zaak. Samenwerking kan men niet afdwingen en moet van onderuit groeien. Sommige besturen zijn toch vragende partij om meer slagkracht te krijgen. Een goed werkend lokaal sociaal beleid vraagt ook dat actoren elkaar en elkaars aanbod goed kennen. Het is echter niet altijd vanzelfsprekend om hiervoor tijd en geld vrij te maken. Tot slot zijn er ook enkele hiaten te melden in thema's en doelgroepen. Vooral allochtonen komen weinig aan bod. Ook is er weinig aandacht voor initiatieven die gericht zijn op kansarme buurten.

De huidige lokale sociale beleidsplannen moeten

*Leen Sannen, Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving:
"De samenwerking tussen gemeentebestuur en OCMW lijkt in positieve zin te evolueren."*

uiteraard geïnterpreteerd worden als intentieverklaringen. De uitdaging is om de voornemens in de praktijk om te zetten. De intenties zijn veelbelovend, maar pas na de eerste tussentijdse evaluatie zal duidelijk worden in hoeverre de lokale actoren erin slagen hun woorden in daden om te zetten.

► *Het rapport is te downloaden op www.kenniscentrumwvg.be*

► *Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum*